

Brüssel, 24.10.2016
COM(2016) 688 final

2013/0013 (COD)

**KOMISJONI TEATIS
EUROOPA PARLAMENDILE,**

mis on esitatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõike 6 alusel

ning milles käsitletakse

nõukogu seisukohta seoses järgmise õigusakti vastuvõtmisega: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 1192/69 raudtee-ettevõtjate finantskohustuste ja soodustuste tasendamise ühisreeglite kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

**KOMISJONI TEATIS
EUROOPA PARLAMENDILE,**

mis on esitatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõike 6 alusel

ning milles käsitletakse

nõukogu seisukohta seoses järgmise õigusakti vastuvõtmisega: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 1192/69 raudtee-ettevõtjate finantskohustuste ja soodustuste tasendamise ühisreeglite kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

1. TAUSTTEAVE

30. jaanuaril 2013 võttis komisjon Euroopa raudteeveoteenuste kvaliteedi parandamiseks ja teenuste valiku suurendamiseks vastu kuuest seadusandlikust ettepanekust koosneva ulatusliku paketi.

Selleks et muuta raudtee reisijate jaoks atraktiivsemaks transpordiviisiks ja soodustada ühelt transpordiliigilt teisele üleminekut, on vaja parandada teenuste kvaliteeti ja tõhusust. Avaliku sektori nappe vahendeid on võimalik majanduslikult paremini ja jätkusuutlikumalt ära kasutada.

Kõnealuse paketiga soovitakse ka soodustada innovatsiooni ELi raudteesektoris, et täita kasutajate ootusi. Selleks kasutatakse kolme omavahel seotud eri võimalust:

- (1) riigisisese reisijateveoturu avamine konkurentsile ja pakkumismenetluse kohustuslikuks muutmine teenuste riigihankelepingute sõlmimisel;
- (2) taristuettevõtjate sõltumatuse suurendamine nii, et nad kontrolliksid kõiki raudteevõrgu põhifunktsioone ja tagaksid kõigile õiglase juurdepääsu raudteetaristule;
- (3) Euroopa Liidu Raudteeameti osatähtsuse suurendamine ja selle muutmine ühtseks kontaktpunktiks, mis annab ettevõtjatele välja üleeuroopalisi veeremi turule laskmise lube ja üleeuroopalisi ohutustunnistusi.

Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepaneku edastamise kuupäev
(dokument COM(2013) 26 final – 2013/0013 COD):

31. jaanuar 2013

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamuse kuupäev:

11. juuli 2013.

Regioonide Komitee arvamuse kuupäev:

8. oktoober 2013.

Euroopa Parlamendi seisukoha kuupäev, esimene lugemine:

26. veebruar 2014.

2. KOMISJONI ETTEPANEKU EESMÄRK

Komisjoni ettepaneku (milles käsitletakse nõukogu määruse (EMÜ) nr 1192/69 (raudtee-ettevõtjate finantskohustuste ja soodustuste tasendamise ühisreeglite kohta) kehtetuks tunnistamist) üldine eesmärk on kõrvaldada vastuolud ELi õiguskorras ning komisjoni õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi eesmärke silmas pidades aidata aegunud õigusakti tühistamisega lihtsustada ELi õiguskorda.

Määrus (EMÜ) nr 1192/69 (edaspidi „määrus“) ei ole praegu kehtivate õigussätete suhtes järjekindel ega nendega kooskõlas mitmel põhjusel.

- Kuna raudteeveo-ettevõtjaid tuleb juhtida kooskõlas äriühingute suhtes kohaldatavate põhimõtetega, ei ole riigil lubatud hüvitada kindlustust, pensione ega muid tegevuskulusid (v.a avalike teenuste osutamise hüvitamine). Lisaks sellele, et kõnealune põhimõte on üldisemalt sätestatud asutamislepingus seoses riigiabi eeskirjadega, on see ka konkreetsemalt välja toodud raudteeveo-ettevõtjatele antavat riigiabi käsitlevates suunistes (2008/K 184/07).
- Nende raudteeveo-ettevõtjate loetelu, kellel on õigus saada hüvitist määruse alusel, ja hüvitisliigid, mida võib maksta raudteeveo-ettevõtjatele, eeldavad taristu haldamise integreerimist raudteeveo-ettevõtjate tegevusse, mis on vastuolus oluliste ülesannete lahususe ja raamatupidamisarvestuste lahususe põhimõttega.
- Määruse kohaselt on üksnes 40 raudteeveo-ettevõtjal õigus saada hüvitist. Määruse vastuvõtmise ajal näis, et see ei tekita probleeme, kuna turgu valitsevad raudteeveo-ettevõtjad konkureerisid oma tegevuses üksnes teiste transpordiliikidega, mitte teiste raudteeveo-ettevõtjatega. Seevastu liberaliseeritud turul, kus raudteeveo-ettevõtjad otseselt konkureerivad tavapäraste monopolidega, ei ole rahalise hüvitise maksmine vaid teatavatele raudteeveo-ettevõtjatele enam põhjendatud. Kui raudteeveo-ettevõtjate suhtes kehtivad eri finantstingimused (määrusest tulenevalt), ei tagata uutele turuletulijatele mittediskrimineerivaid juurdepääsutingimusi. Näiteks uutel turuletulijatel võib olla keeruline meelitada ligi töötajaid turgu valitsevatest raudteeveo-ettevõtjatest, kuna kõnealustel ettevõtjatel võib tänu määruse alusel saadavatele toetustele olla võimalik pakkuda soodsamaid pensionitingimusi.
- Kõnealuses määruses on kehtivate õigusaktidega kooskõlas vaid IV liigi hüvitismaksed (samatasandiliste raudteeületuskohtade kulud). Need maksed hõlmavad kulusid, mis on seotud sellise taristuettevõtja ülesannetega, kes direktiivi 2012/34/EL artikli 8 alusel võib saada riigilt rahastamist. Seega on üleaarused ka need määruse sätted, kus käsitletakse IV liigi makseid.

3. MÄRKUSED NÕUKOGU SEISUKOHA KOHTA

Nõukogus 17. oktoobril 2016 esimesel lugemisel vastu võetud seisukohas toetatakse komisjoni ettepaneku peamisi eesmärke, kuigi nõukogu otsustas edasi lükata määruse nende sätete kehtetuks tunnistamise, mis on kohaldatavad IV liigiga seotud finantskohustuste ja soodustuste tasendamise suhtes, nagu on sätestatud kõnealuse määruse IV lisas. Seepärast jätkatakse kõnealuste sätete kohaldamist kuni 31. detsembrini 2017.

4. JÄRELDUS

Komisjon nõustub nõukogu seisukohaga ja võimaldab seega Euroopa Parlamendil võtta teisel lugemisel vastu lõplik tekst. Komisjoni arvates aitab nii turu- kui ka tehnikameetmete vastuvõtmine maksimaalselt parandada raudteeveo sektori teenuste kvaliteeti ja tõhusust ning konkurentsivõimet.